

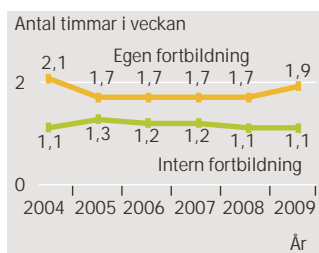
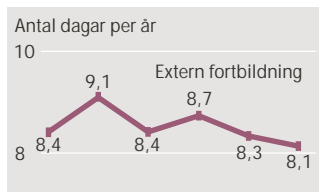
Fler läkare helt utan extern

Läkare ägnar allt mindre tid åt att fortbilda sig. Det visar den sjätte i raden av Läkarförbundets årliga utbildningsenkäter. 8,1 dagar per år för extern fortbildning är en rekordlåg siffra. Distriktsläkare är den befattning som har minst tid för alla typer av fortbildning.

Andelen läkare som uppger att de inte haft någon extern fortbildning alls har ökat från knappt 10 procent de föregående åren till knappt 15 procent 2009.

De genomsnittliga 8,1 dagarna per år för extern fortbildning är den lägsta siffran sedan undersökningarna började. Detta kan ställas mot Läkarförbundets målsättning: minst 10 dagar till extern fortbildning per år för varje läkare.

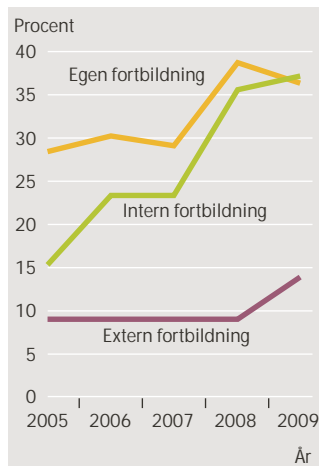
Vad gäller internutbildning

Fortbildningsmängd, antal dagar per år respektive timmar per vecka.

och egen fortbildning är förbundets mål minst en halv dag i veckan.

Där ligger genomsnittet i årets undersökning på sam-

Andel läkare som anger noll utbildningstimmar per vecka respektive noll utbildningsdagar per år.

manlagt tre timmar; det har i princip varit oförändrat de senaste åren. Men andelen som uppger att de haft noll timmar internutbildning

Det går mer åt fel håll än det gjort tidigare ... nu är trenden totalt sett negativ.»

och egen fortbildning ökade påtagligt fram till 2008 och ligger för 2009 kvar på samma höga nivå, en dryg tredjedel.

I årets enkät finns även följdfrågor om orsakerna till detta. Det vanligaste svaret vad gäller internutbildning är att »ingen internutbildning anordnas» (54 procent), och vad gäller egen fortbildning »tidsbrist» (77 procent).

Enkäten visar också på ljusglimtar: Andelen fortbildning som finansieras av läkemedelsindustrin har sjunkit från 18 procent 2004 till 13 procent 2009. Dessutom har andelen läkare som får

Distriktsläkare har minst tid

Distriktsläkare är den befattning som har minst tid för alla typer av fortbildning.

Distriktsläkaren ägnar i snitt 1,9 timmar per vecka åt internutbildning och egen utbildning, att jämföra med överläkarens 2,9, det totala snittet på 3,0 och professors 9,4 i topp. Och medan överläkaren i snitt har 8,1 externa utbildningsdagar per år, precis i nivå med det totala snittet, ligger distriktsläkaren ännu lägre än tidigare år, med bara 4,8. I topp med 11,7 utbildningsdagar ligger läkare med så kallad kombinationstjänst.

Med detta sagt är det inte konstigt att allmänmedicin, tillsammans med geriatrik, är den specialitet som ligger i botten vad gäller antal externa utbildningsdagar. Snittet ligger på 5,1 för geriatriker

och 5,3 för allmänmedicinerna. Ortopeder och kirurger har flest dagar: 10 respektive 10,1 per år.

Slår man ihop internutbildning och egen utbildning har läkare inom följande fem specialiteter minst utbildningstid (2,3–2,5 timmar per vecka): geriatriker, allmänmedicinare, psykiatrer, onkologer och öron-, näs- och halsläkare.

De fem specialiteter där det finns mest utbildningstid (3,6 timmar per vecka eller mer) är kirurgi, kardiologi, övriga internmedicinska specialiteter, kliniska labororiespecialiteter och gynekologi.

Det som sticker ut mest är kanske att hela 62 procent av psykiatrerna uppger att de inte deltagit i internutbildning alls under 2009. 49 procent av dem har dessutom

Kö till distriktsläkaren ... som har minst tid av alla för fortbildning.

inte ägnat någon tid till egen fortbildning.

Vårdcentral är den arbetsplats där läkarna i snitt har minst antal dagar extern

fortbildning, 5,1 per år. Ganska dåligt är det också på privata mottagningar, 6,3 dagar. Föregående år var det anställda vid privata sjukhus som hade minst antal sådana

fortbildning

tjänstledigt med lön från sin arbetsgivare för fortbildning samtidigt ökat, från 84 procent 2005 till 93 procent 2009.

Turid Stenhaugen

Trots detta ser Läkarförbundet med oro på helhetsresultatet.

– Det går mer åt fel håll än det gjort tidigare. Förut har de olika delarna gått lite upp och ner, men nu är trenden totalt sett negativ, säger Turid Stenhaugen, utredare inom utbildning-fortbildning vid Läkarförbundet.

Det Turid Stenhaugen tycker är mest oroande är att de specialiteter där det är brist på specialister, som allmänmedicin och psykiatri, har så låg andel internutbild-

ning och egen fortbildning.

Hon tror att orsaken till läkarnas minskade fortbildningstid är att resursen läkartid har blivit mer och mer knapp.

– Det som inte ligger precis inom den dagliga verksamheten prioriteras ned. Det gäller inte bara utbildning, utan också forskning.

Därför menar Turid Stenhaugen att frågan nu måste upp på politikernivå, till beslutsfattare i landstingen, om man ska kunna vända trenden.

– Möjligen skulle man ha ett system där man öronmärker pengar för utbildning och forskning.

Karin Bergqvist

Läs mer Fortbildningsenkäten finns i sin helhet på SLF:s webbplats www.slf.se

I sitt fortbildningspolitiska program kräver Läkarförbundet

- Att det ska finnas budgeterade resurser för fortbildning.
- Att fortbildningen ska ingå i verksamheternas arbete för kvalitetsutveckling och patientsäkerhet. Socialstyrelsens föreskrift om ledningssystem 2005:12 med rutiner för personalens kompetensutveckling ska följas.
- Att fortbildningsinspektioner liknande dem som finns för ST- och AT-läkare ska införas.
- Att uppdrag som fortbildningssamordnare ska upprättas inom alla specialiteter. ■

dagar, 5,5. I år har just de störst antal externa fortbildningsdagar: 10,4.

Anställda på universitets-/regionsjukhus har mest tid för internutbildning och egen fortbildning sammantaget, 3,9 timmar per vecka, följt av dem som jobbar på privata sjukhus med 3,6 timmar. Minst tid får man på länsdelssjukhus, 2,0 timmar, och vårdcentral, 2,1 timmar.

Kvinnor anger, liksom tidigare år, att de ägnar mindre tid åt egen fortbildning, 1,4

Fortbildningsenkäten

Siffrorna bygger på en enkät som slumpmässigt skickades till var 15:e medlem i Sjukhusläkar-, Distriktsläkar- och Chefsföreningen under 65 år, totalt 1 344 personer. 987 personer svarade, vilket ger en svarsfrekvens på 73 procent. Av dessa var 925 verk samma som läkare. ■

timmar per vecka jämfört med männens 2,3. ■